

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки

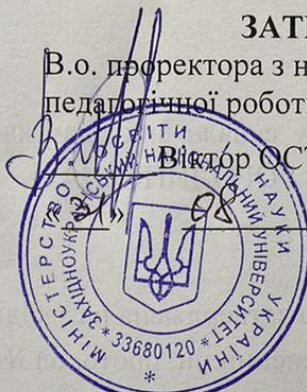

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор ВННІЕ ЗУНУ

[Signature] Борис ПОГРІЩУК

«31» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи ЗУНУ

[Signature] Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

Спеціальність: **051 «Економіка»**

Освітньо-професійна програма: «Економіка»

Кафедра правознавства і гуманітарних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг, КПЗ	СРС	Разом	Залік	Іспит
денна	1	1	32	14	3	6	65	120	-	1
заочна	1	1	8	4	-	-	108	120	-	1

[Signature]

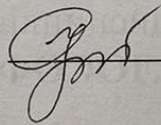
Вінниця – ВННІЕ ЗУНУ – 2023

Робочі програма складена на основі освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Економіка» затвердженої Вченою радою ЗУНУ протокол №10 від 23.06.2023р.

Робочу програму склала викладач кафедри правознавства і гуманітарних дисциплін, Лілія ГОРОДИНСЬКА.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри правознавства і гуманітарних дисциплін, протокол № 1 від 28.08.2023.

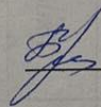
Завідувач кафедри
д.ю.н., професор

Ірина СВІТЛАК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 051 «Економіка» протокол № 1 від 30.08.2023 року.

Голова групи
забезпечення спеціальності
д.е.н. професор

Віктор КОЗІЮК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»

1.Опис дисципліни «Філософія»

Дисципліна «Філософія»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECNS – 4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни Обов'язкова загальної підготовки Мова навчання – Українська
Кількість залікових модулів 4	Спеціальність: 051 «Економіка»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i>
Кількість змістових модулів 2	Освітньо-професійна програма «Економіка»	Лекції <i>Денна – 32 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин денна-120 заочна-120	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	<i>Самостійна робота</i> <i>Денна 65 год.</i> <i>Заочна 108 год.</i> <i>Тренінг, КПЗ</i> <i>Денна 6 год.</i> <i>Індивідуальна робота:</i> <i>Денна 3 год.</i>
Тижневих годин – 8 Аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю <i>іспит</i>

2. Мета та завдання дисципліни «Філософія»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Філософія» є формування системи світоглядних знань про буття людини, її взаємовідносини з природою, суспільством, духовним життям у всіх основних формах його існування; про суспільно-історичну природу релігії, закономірності її виникнення і функціонування в сучасному світі; про способи доведення і спростування, що забезпечують досягнення об'єктивної істини.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Головним завданням курсу «Філософія» є формування наукового світогляду на основі самостійного критичного мислення під час аналізу суперечливих явищ суспільного життя, у тому числі і у сфері економіки; опанування ключових положень релігієзнавства – генезису, становлення і розвитку релігійних систем, специфіки їх функціонування в сучасному світі, розв'язання проблеми свободи совісті й толерантності в міжконфесійному діалозі; набуття навичок логічного мислення, науково-філософського аналізу та духовного самовдосконалення.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Філософія»

-здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу .

2.4.Передумови для вивчення дисципліни:

- базові знання з природничих та суспільно-гуманітарних дисциплін на основі загальноосвітньої середньої школи, достатні для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел.

- відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей

3. Зміст дисципліни «Філософія» Змістовний модуль 1. Філософія.

Тема 1 – ФІЛОСОФІЯ ЯК СВИТОГЛЯД, ЇЇ ПРИЗНАЧЕННЯ І ФУНКЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ

Поняття "філософія". Місце філософії в самопізнанні людини. Основні джерела філософії: міфологія, релігія. Світогляд як духовно-практичне засвоєння світорозуміння. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм. Історичні типи світогляду та їх характеристика. Міф як історично перша форма самосвідомості. Релігія як тип світогляду. Філософія як світоглядне знання. Предмет, призначення й основні функції філософії.

Тема 2 – ФІЛОСОФІЯ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Історія філософії як сходження до вершин людського самопізнання. Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Людина – змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії. Проблема позбавлення людини від страждань у філософії Стародавньої Індії. Проблеми філософії Стародавнього Китаю. Антична філософія: особливості розвитку, морально-етична спрямованість. Космоцентризм античної філософії. Досократівська філософія, її універсалістські орієнтації. Мілетська школа. Класична еллінська філософія. Римська антична філософія. Неоплатонізм.

Тема 3 – ФІЛОСОФІЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

Загальна характеристика доби середньовіччя. Зміни у світогляді під час переходу від античності до середньовіччя. Роль християнства у формуванні

-6-середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії. Патристика та схоластика як типи середньовічної філософії. Суперечки про природу універсали: номеналізм і реалізм. Філософія Томи Аквінського. Вчення Аквінського про співвідношення віри і розуму, про єдність душі і тіла, про двоїстість істини, про співвідношення релігії і науки.

Тема 4 – ФІЛОСОФІЯ ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ

Філософія Відродження: гуманістичний характер; науково-природничі погляди; соціально-політичні ідеї; етика Ренесансу. Провідні напрями ренесансного філософствування: гуманістичний антропологізм, неоплатонізм, пантеїзм, ренесансний скептицизм. Проблема людської особистості в гуманістичній філософській традиції епохи Відродження. Натурфілософія доби Відродження.

Тема 5 – ФІЛОСОФІЯ НОВОГО ЧАСУ ТА ДОБИ ПРОСВІТНИЦТВА

Характерні риси епохи Нового часу. Філософське обґрунтування нової картини світу (Ф. Бекон, Декарт, Спіноза, Лейбніц, Локк, Берклі, Юм). Сенсуалізм і раціоналізм як альтернативні засади пізнавального процесу. Раціоналізм філософії Нового часу (Р.Декарта, Б. Спіноза, Г.Лейбніц). Емпіризм філософії Нового часу(Ф.Бекон, Т.Гоббс, Дж.Локк). Монадологія Лейбніца. Новий філософський ідеал у філософії просвітництва. Проблема свободи людини та шляхи її соціального визволення.

Тема 6 – НІМЕЦЬКА КЛАСИЧНА ФІЛОСОФІЯ

0. Особливості та досягнення класичної німецької філософії. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри.

Основні принципи теорії пізнання та "категоричний імператив" І. Канта. Фіхте про роль філософії в науковому пізнанні. Філософія людського "Я". Шеллінг про тотожність буття і мислення, матерії і руху, об'єкта і суб'єкта.

Система філософії Гегеля. Гегелівська діалектика. Етичні та естетичні погляди Гегеля.

Тема 7 – СУЧАСНА ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ

Перегляд класичної моделі світорозуміння. Пошуки нової метафори світу (позитивізм). Програма радикального оновлення філософії - марксизм, позитивізм, філософія життя. Антропологічний матеріалізм Фейєрбаха. Філософія Маркса й Енгельса. Матеріалістична діалектика. Зарубіжна філософія ХХ століття. Філософія модерну і постмодерну. Постмодернізм та аналітична філософія. Проблема несвідомого та ірраціонального (Ніцше, Бергсон, Фрейд). Сцієнтизм і

-7-антисциєнтизм. Екзистенціальна філософія. Становлення філософської антропології. Філософія науки. Теорії “постіндустріального суспільства” та філософський футуризм. Філософія на межі тисячоліть. “Зіткнення цивілізацій” С.Хантінгтона та “велика шахова дошка” З.Бжезинського.

Тема 8 - УКРАЇНЬСЬКА ФІЛОСОФІЯ

Джерела української філософської культури. Міфологічний світогляд праукраїнського етносу. Філософія в Київській Русі. Становлення українського неоплатонізму ХІУ-ХУІ століть. Філософсько-гуманістична думка українського ренесансу. Специфіка реформації в Україні. Зародження професійної філософії. Братські школи. Острозький культурно-освітній центр. Києво-Могилянський колегіум.

Києво-Могилянська академія. Раціоналізм українських мислителів (Ф.Прокопович, Г.Кониський). Г. Сковорода - родоначальник української класичної філософії. Академічна філософія ХІХ століття український романтизм (Гоголь, Шевченко, Куліш, Юркевич). Філософські ідеї в Україні в кінці ХІХ на початку ХХ століття. "Культурне відродження" 20-х років. Українське філософське відродження 60-х років. Сучасна філософська думка в Україні.

Змістовний модуль 2. Практична філософія

*Тема 9. ФІЛОСОФЬСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ – ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ
У ФІЛОСОФІЇ*

Людина як предмет філософського осмислення. Основні концепції історичного походження, природи та сутності людини. Філософські проблеми антропосоціогенезу. Єдність природного, соціального і духовного в людині. Поняття індивіда, індивідуальності і особистості. Духовність, свобода, творчість і відповідальність, як ознаки людського буття. Філософська проблема взаємовідношення душі і тіла людини. Проблема екології сучасної людини. Перспективи виживання і розвитку людини як біологічного виду. Проблема особистості в філософії. Співвідношення понять «Людина - індивід – особа, особистість – індивідуальність. Особистість як соціокультурна форма індивідуального буття. Історичні типи особистості. Поняття рядової, історичної та видатної особи. Становлення і виховання особистості. Свобода і творчість як спосіб самореалізації особи. Роль і місце особистісного начала в побудові громадянського суспільства. Проблема життя і смерті, сенсу людського життя в духовному досвіді людства. Проблема людської свободи. Свобода і необхідність. Сутність фаталізму та волюнтаризму. Проблема сенсу життя і самореалізації людини. Життя і смерть в духовному досвіді людства.

Тема 10. СУСПІЛЬСТВО ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФЬСЬКОГО АНАЛІЗУ. АКсіОЛОГІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРИ.

- 8 - Соціальна філософія, її основні проблеми та категорії. Поняття суспільства. Особливості філософського вивчення суспільства. Суспільство та індивід. “Людський вимір” суспільства. Поняття інтерсуб’єктивності в соціальній філософії. Проблема історичного походження суспільства. Структура і функції суспільства. Поняття соціальної структури суспільства. Соціальні відносини та їх типологія. Суспільство і особистість. Типологія історичного взаємозв’язку людини і суспільства, або типи соціальності (відносини особистості залежності, відносини речової залежності, відносини вільних асоціацій індивідів). Аксиологія як філософське вчення про цінності. Цінності як ядро духовного світу людини. Структура цінностей. Ціннісне ставлення людини до світу як фундаменту культури. Ціннісна природа культуротворення. Культура як об’єкт філософського аналізу. Основні ознаки культури. Сутність та визначення культури. Творчий характер людської культури. Діалоговий характер культури. Типологія культур. Гуманізм і антигуманізм в культурі. Культура і цивілізація. Культура, антикультура і контркультура. Динаміка культури в історії людства. Історичні типи культури. Східна і західна моделі культур. Класична і неklasична культура. Постмодернізм як явище культури.

Тема 11. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ.

Історія і феномен минулого. Історична свідомість як духовне явище. Історична самосвідомість. Філософія історії: поняття та предмет. Формування предмету філософії історії. Субстантивна та аналітична філософія історії. Актуальність філософії історії, її сучасні завдання. Філософське осмислення історії та її сенсу. Головні концепції філософії історії. Закони та рушійні сили історії. Історична необхідність. Проблема спрямованості історії. Єдність і множинність історичного процесу. Лінійні та циклічні концепції історії. Проблема історичного прогресу. Суперечливий характер соціально-історичного прогресу та проблема його критеріїв. Єдність та багатоманітність історії як філософсько-історична проблема. Еволюція філософських уявлень про єдність людства та історичного процесу. Історія як розгортання Абсолютного Духу (філософська концепція Г.В.Ф. Гегеля). Обґрунтування К.Марксом ідеї всесвітньої історії. Формаційна модель історичного процесу.

Тема 12. СУСПІЛЬНИЙ ПРОГРЕС ТА ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛІСТИКИ

Логіка, виміри, наслідки глобалізації. Капіталістична світова система: І.Уоллерстайн. Парадокси культурної глобалізації. Глокалізація: Р. Робертсон. Контури світового суспільства: конкуруючі перспективи (Ф.Фукуяма, С.Гантінгтон, З.Бауман). Відповіді на виклики глобалізації. Постіндустріальна рецепція концепції інформаційних суспільств. Науково-технічний прогрес в історії

-9- техногенної цивілізації. Науково-технічна революція ХХ століття, її соціальні наслідки. Глобальні проблеми ХХ століття та головні суспільно-політичні процеси. Класифікація глобальних проблем. Поворот до людини в сучасній глобалістиці. Шляхи вирішення глобальних проблем. Єдність і багатоманітність у процесі глобалізації світу. Сутність процесу глобалізації та його протиріччя. Образи майбутнього в сучасній глобалістиці. Глобальна свідомість і розмаїття часткових інтересів. Майбутнє людства як предмет дослідження і прогнозування. Інформаційні технології і майбутнє людства. Футурологічні концепції про стратегію цивілізаційного поступу людства.

Тема 13. ФІЛОСОФІЯ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Сфера економіки в контексті людського буття. Філософське тлумачення явища економіки. Суспільне виробництво як соціально-філософська категорія. Особливості і роль матеріально-економічного виробництва. Співвідношення технологічного і суспільно-економічного способів виробництва, їх історичні типи. Сутність і структура продуктивних сил. Діалектика продуктивних сил і суспільних форм їх розвитку. Діалектика виробництва, розподілу, обміну, споживання та власності. Філософський аналіз власності. Філософські аспекти проблеми управління і організації бізнесу. Економіка постмодерну і відносини власності. Проблема глобалізації економічного простору. Норми, цінності та інституції ринкової економіки. Економічні права і свободи. Проблема економічного вибору. Економічна культура людини. Цінності рівності, справедливості свободи і відповідальності в економічній культурі. Праця і творчість. Ставлення до праці і економічні якості людини. Етичні аспекти економічної діяльності. Концепція відчуженої праці К. Маркса. Сучасна світова економіка і Україна: проблема модернізації економіки суспільства. Економіка та економічна теорія в інформаційному суспільстві. Особливості методології економічної теорії. Проблеми гуманітаризації економічної освіти.

Тема 14. ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ

Визначення і основні етапи розвитку техніки. Основні принципи філософії техніки в праці сучасних філософів. Техніка і технології. природний і соціальний вимір техніки. Діалектика розвитку техніки і суспільство розвитку.

Оптимістичний та песимістичний напрями філософії техніки. Взаємозв'язок техніки з інтелектуальним та психологічним забезпеченням. Поєднання розвитку техніки з розвитком культури та інтелекту членів суспільства. Проблеми оцінки значення історичного розвитку техніки. Технологічний детермінізм та технофобія. Технофобія як засіб демонізації техніки.

Тема 15. РЕГІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЇ ТА ЕТНІЧНІ РЕЛІГІЇ

Характер розвитку раних форм релігійних вірувань. Характерні особливості етнічних релігій. Національні та національно-державні релігії Стародавнього Світу. Національні релігії Індії: індуїзм, джайнізм, сикхізм. Національні релігії Китаю: даосизм, конфуціанство. Синтоїзм – японська національна релігійна система. Іудаїзм – національна релігія євреїв. Особливості віровчення і культу іудаїзму. Етнічна релігія давніх українців: дискусії стосовно назви, головні божеств культу. Вплив етнічної релігії на формування та самоідентифікацію українців. Сучасні українські етнічні релігії («неоязичництво»): Рідна Віра, Рун Віра, Собор Рідної Віри.

Тема 16. СВІТОВІ РЕЛІГІЇ

Умови виникнення та розвиток буддизму. Основи віровчення і культу. Основні напрями буддизму. Поширення буддизму. Буддизм в Україні. Причини виникнення ісламу. Основні віровчення, культу та обряди ісламу. Шаріат: його зміст та принципи. Іслам в Україні: історія і сучасність. Витоки християнства. Соціально-економічні, політичні умови формування християнства. Основи християнського віровчення. Символ віри. Біблія як культурно-історичний феномен. Розкол християнства. Християнство в Україні, історичний екскурс і сьогодення.

4. Структура навчальної дисципліни «Філософія»

4.1. Денна форма навчання

Номер та назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 – Філософія						
Тема 1 - Філософія як світогляд, її призначення і функції в суспільстві	2	1	5	-	4	Поточне опитування
Тема 2 – Філософія Стародавнього світу	2	1	5	-		
Тема 3 – Філософія середньовічного суспільства	2	1	5	-		
Тема 4 – Філософія доби Відродження	2	1	5	-		
Тема 5 – Філософія Нового часу та доби Просвітництва	2	1	5	-		
Тема 6 - Німецька класична філософія	2	-	4	-		
Тема 7 - Сучасна західноєвропейська філософія	2	1	5	-		
Тема 8 - Українська філософія	2	1	4	1		
Змістовий модуль 2 Філософська антропологія - проблема людини у філософії						

Тема 9 Суспільство як предмет філософського аналізу аксіологія та філософія культури	2	1	5	-	2	Поточне опитування
Тема 10 – Філософське осмислення історичного процесу.	2	1	5	1		
Тема 11 - . Суспільний прогрес та філософські проблеми глобалістики	2	1	4	-		
Тема 12 – Філософія господарювання	2	1	4	-		
Тема 13 – Філософія техніки	2	1	4	-		
Тема 14 - Регіональні релігії	2	1	4	1		
Тема 15 - Етнічні релігії	2	1		-		
Тема 16 - Світові релігії	2	1	5	-		
Разом	32	14	65	3	6	

4.2. Заочна форма

Номер та назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1 – Філософія	4	2	
Тема 1 – Філософія як світогляд, її призначення і функції в суспільстві			5
Тема 2 – Філософія Стародавнього світу			5
Тема 3 – Філософія середньовічного суспільства.			10
Тема 4 – Філософія доби Відродження			10
Тема 5 – Філософія Нового часу та доби Просвітництва			5
Тема 6 – Німецька класична філософія			10
Тема 7 – Сучасна західноєвропейська філософія			5
Тема 8 – Українська філософія	10		
Змістовий модуль 2 – Філософська антропологія - проблема людини у філософії	4	2	
Тема 9 – Філософське розуміння світу: буття і матерія			8
Тема 10 – Гносеологія - теорія пізнання			5
Тема 11 - Філософська антропологія			5
Тема 12 - Соціальна філософія			5
Тема 13 – Сутність та історичні форми релігії, толерантність і свобода совісті			5
Тема 14 – Етнічні та регіональні релігії			10
Тема 15 - Світові релігії	10		
Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять

Денна форма навчання

Практичне заняття	1	Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві
Кількість годин	2 години	

Мета: Формування теоретичного рівня світогляду, засвоєння знань про структуру та функції філософського знання.

Питання для обговорення:

1. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу.
2. Філософія як світоглядне знання, виникнення філософії.
3. Структура та функції філософського знання.
4. Особливості східного та західного типів філософствування.

Практичне заняття	2	Антична філософія
Кількість годин	2 години	

Мета: Ознайомлення із становленням філософії в Стародавній Греції і Римі, процесом трансформації філософських ідей в добу античності.

Питання для обговорення:

1. Етапи розвитку античної філософії та їх особливості.
2. Натурфілософські школи Стародавньої Греції: Мілетська школа, Геракліт, піфагореїзм.
3. Класична еллінська філософія - Сократ, Платон, Аристотель.
4. Криза класичної античної філософії. Філософія еллінізму (епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм).
5. Римська антична філософія.

Практичне заняття	3	Філософія середньовічного суспільства та епохи Відродження
Кількість годин	2 години	

Мета: Ознайомлення з філософськими вченнями доби Середньовіччя і Відродження та їх особливостями.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку філософії в епоху Середньовіччя та в епоху Відродження.
2. Філософські вчення в Західній Європі в епоху Середньовіччя: апологетика, патристика, схоластика
1. Провідні напрями ренесансної філософії: гуманістичний антропологізм, неоплатонізм, натурфілософія.
2. Філософські ідеї пізнього Відродження.

Практичне заняття	4	Філософія Нового часу.
Кількість годин	2 години	

– 13 – **Мета:** Ознайомлення з філософськими вченнями Нового часу та їх особливостями.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість. Емпіризм, раціоналізм.
2. Основні філософські вчення Нового часу: Ф. Бекон, Р. Декарт, Т. Гоббс, Дж. Локк, Б. Спіноза, Г. Лейбніц, Дж. Берклі, Д. Юм, Б. Паскаль.
3. Проблема людини в філософії Просвітництва. Б. Паскаль, Ш. Монтеск'є, Вольтер, Ж. Руссо.
4. Німецька класична філософія: І. Кант, Й. Фіхте, Й. Шеллінг, Г. Гегель, Л. Фейєрбах.

Практичне заняття	5	Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні.
Кількість годин	2 години	

Мета: Ознайомитися зі специфікою розвитку української філософії та філософськими вченнями українських мислителів в різні історичні періоди, з'ясувати їх внесок у розвиток світової філософської думки.

Питання для обговорення:

1. Український менталітет та світоглядні ідеї народної філософії.
2. Філософська думка у письмових джерелах Київській Русі.
3. Філософська думка в Україні в Литовсько-польську добу.
4. Погляди вчених Києво-Могилянської академії.
5. Філософія Г. Сковороди
6. Українська філософія XIX ст.
7. Українська філософія XX століття.

Практичне заняття	6	Сучасна світова філософія.
Кількість годин	2 години	

Мета: Зрозуміти сутність найбільш відомих у світі і важливих для суспільства філософських учень та концепцій кінця XIX-XX ст., по-філософськи осмислювати глобальні проблеми сучасності;

Питання для обговорення:

1. Історичні та соціокультурні передумови формування західної філософської думки кінця XIX-XX століть.
2. Фрідріх Ніцше та ідеї «філософії життя».
3. Філософська антропологія.
4. Екзистенціалізм та його основні напрями.
5. Позитивізм: його сутність та історичні форми.
6. Релігійна філософія.

Практичне заняття	7	Світові та новітні релігії
--------------------------	----------	-----------------------------------

Кількість годин	2 години	
------------------------	-----------------	--

Мета: Ознайомлення зі світовими та новітніми релігіями, специфікою їх функціонування в сучасному світі, розв'язання проблеми свободи совісті й толерантності в міжконфесійному діалозі, формування навичок критичного мислення та науково-логічного аналізу релігійних проявів у сьогоденні.

Питання для обговорення:

1. Світові релігії. Релігійна картина світу.
2. Іслам
3. Буддизм
4. Християнство
5. Нові релігії і синкретичні культури.

Заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

Тема: Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві

Мета: Формування теоретичного рівня світогляду, засвоєння знань про структуру та функції філософського знання.

Питання для обговорення:

1. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу.
2. Філософія як світоглядне знання, виникнення філософії.
3. Структура та функції філософського знання.
4. Особливості східного та західного типів філософствування.

Тема: Антична філософія

Мета: Ознайомлення із становленням філософії в Стародавній Греції і Римі, процесом трансформації філософських ідей в добу античності.

Питання для обговорення:

1. Етапи розвитку античної філософії та їх особливості.
2. Натурфілософські школи Стародавньої Греції: Мілетська школа, Геракліт, піфагореїзм.
3. Класична еллінська філософія - Сократ, Платон, Аристотель.
4. Криза класичної античної філософії. Філософія еллінізму (епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм).
5. Римська антична філософія.

Тема: Філософія середньовічного суспільства та епохи Відродження

Мета: Ознайомлення з філософськими вченнями доби Середньовіччя і Відродження та їх особливостями.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку філософії в епоху Середньовіччя та в епоху

2. Філософські вчення в Західній Європі в епоху Середньовіччя: апологетика, патристика, схоластика
3. Провідні напрями ренесансної філософії: гуманістичний антропологізм, неоплатонізм, натурфілософія.
4. Філософські ідеї пізнього Відродження.

Тема: Філософія Нового часу.

Мета: Ознайомлення з філософськими вченнями Нового часу та їх особливостями.

Питання для обговорення:

1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість. Емпіризм, раціоналізм.
2. Основні філософські вчення Нового часу: Ф.Бекон, Р. Декарт, Т. Гоббс, Дж.Локк, Б.Спіноза, Г. Лейбніц, Дж. Берклі, Д. Юм, Б. Паскаль.
3. Проблема людини в філософії Просвітництва. Б. Паскаль, Ш. Монтеск'є, Вольтер, Ж. Руссо.
4. Німецька класична філософія: І.Кант, Й. Фіхте, Й.Шеллінг, Г. Гегель, Л.Фейєрбах.

Практичне заняття № 2

Тема: Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні.

Мета: Ознайомитися зі специфікою розвитку української філософії та філософськими вченнями українських мислителів в різні історичні періоди, з'ясувати їх внесок у розвиток світової філософської думки.

Питання для обговорення:

1. Український менталітет та світоглядні ідеї народної філософії.
2. Філософська думка у письмових джерелах Київській Русі.
3. Філософська думка в Україні в Литовсько-польську добу.
4. Погляди вчених Києво-Могилянської академії.
5. Філософія Г.Сковороди
6. Українська філософія ХІХ ст.
7. Українська філософія ХХ століття.

Тема: Сучасна світова філософія.

Мета: Зрозуміти сутність найбільш відомих у світі і важливих для суспільства філософських учень та концепцій кінця ХІХ-ХХ ст., по- філософськи осмислювати глобальні проблеми сучасності;

– 16 – Питання для обговорення:

1. Історичні та соціокультурні передумови формування західної філософської думки кінця XIX-XX століть.
2. Фрідріх Ніцше та ідеї «філософії життя».
3. Філософська антропологія.
4. Екзистенціалізм та його основні напрями.
5. Позитивізм: його сутність та історичні форми.
6. Релігійна філософія.

Тема: Світові та новітні релігії

Мета: Ознайомлення зі світовими та новітніми релігіями, специфікою їх функціонування в сучасному світі, розв'язання проблеми свободи совісті й толерантності в міжконфесійному діалозі, формування навичок критичного мислення та науково-логічного аналізу релігійних проявів у сьогоденні.

Питання для обговорення:

1. Світові релігії. Релігійна картина світу.
2. Іслам
3. Буддизм
4. Християнство
5. Нові релігії і синкретичні культури.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Варіанти КПЗ з філософії

1. Специфіка філософського осмислення дійсності.
2. Роль філософії в сучасному житті.
3. Філософська мудрість Стародавнього Сходу та її значення.
4. Значення античної філософії для сьогодення.
5. Патристика та її представники.
6. Філософія І.Канта та гносеологія.
7. Ідеалістична діалектика Г. Гегеля.
8. Українська філософська думка епохи середньовіччя.
9. Розвиток філософської думки у братських школах.
10. Академічна філософія 20 ст. в Україні.
11. Філософія постмодерну.
12. Духовний світ сучасної людини.
13. Сучасні філософи про сенс історії.
14. Проблема критеріїв суспільного прогресу.
15. Філософське осмислення суспільно-політичних процесів в Україні з позиції категорій «прогрес» та «регрес».
16. Людина в історії філософії.
17. Особливості взаємовідносин держави і церкви в сучасній Україні.
18. Буддизм і його роль у сучасному світі

- 17-19. Свобода совісті в Україні та її правове регулювання.
20. Сучасні дослідження законів діалектики: діалектика і догматика в сучасному суспільстві.
 21. Філософські проблеми в мистецтві.
 22. Несвідоме у творчій діяльності людини.
 23. Проблема істини у філософії.
 24. Християнство в Україні: історичні етапи розвитку, особливості і сучасний стан.
 25. Сучасний протестантизм і його течії в Україні.
 26. Релігія предків українського народу: історія і сучасність.
 27. Біблія - священна книга християнства: структура, зміст і культурно-історичне значення.
 28. Григорій Сковорода і сучасність.
 29. Особливості взаємовідносин держави і церкви в сучасній Україні.
 30. Основні історичні етапи виникнення католицизму. Його організаційний устрій. Соціальна програма Ватикану.
 31. Зміст філософських категорій сутності і явища: актуальні економічні і політичні явища в Україні та сутність, що їх породжує.
 32. Етнічний стан населення і конфесійна різноманітність в Україні.
 33. Закони діалектики в реаліях сучасної України.
- Завдання студенти обирають індивідуально в межах дисципліни

7. Самостійна робота студентів

№	Тематика	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Давньокитайська філософія.	4	3
2	Філософія давньої Індії.	4	3
3	Антична філософія, її поняття, школи, ідеї.	4	3
4	Проблема методу пізнання у філософії Нового часу.	4	3
5	Філософська система Канта.	4	3
6	Г. Сковорода – родоначальник української класичної філософії.	4	6
7	Філософський зміст проблеми буття	2	3
8	Діалектика як вчення про розвиток і універсальні зв'язки.	4	3
9	Закони діалектики.		4
10	Поняття пізнання та його рівні.	4	4
11	Історичні типи суспільства. Формація		4
12	Свідомість як філософська проблема.	3	4
13	Глобальні проблеми людства у XXI столітті	3	3
14	Етнічні і регіональні релігії	3	6
15	Світові релігії	3	6
16	Отримання томосу ПЦУ, релігійна ситуація в Україні		6
17	Уявлення про формалізовану мову.	3	3
18	Закон оберненого відношення між змістом і обсягом поняття.	3	6

19	Логічні операції над обсягами понять: узагальнення і обмеження.	3	3
20	Загальна характеристика умовиводів.		6
21	Логічні помилки, які трапляються в категоричних силогізмах.	3	3
22	Поняття про індукцію та дедукцію.	3	3
23	Визначення аргументації.	3	4
24	Спростування, його структура і види.	3	6
25	Правила і помилки під час аргументації і спростування.	3	6
26	Основні закони логіки	3	4
Разом		65	108

8. Тренінг з дисципліни «Філософія»

Порядок проведення:

1. Студентам пропонуються запитання, над якими вони повинні подумати заздалегідь. Під час тренінгу проводиться обговорення.

- Якого кар'єрного успіху ви прагнете досягти (поділіться мріями про своє майбутнє).
- Як допоможе здійснення вашої мрії стати вам щасливим. (Що особисто це дасть для вас?)
- Кому ще (країні, рідному місту, родині, друзям, науці ...) принесе користь здійснення вашої мрії.
- Назвіть складові успіху, від чого на вашу думку залежить кар'єра?
- Чим ви готові пожертвувати заради успіху?
- Назвіть якості успішної людини.
- Чи може імідж допомогти у кар'єрному зростанні?
- Чи може знання ділового етикету допомогти у в створенні образу конкурентоспроможного, успішного фахівця?
- Чи допоможе це у кар'єрному зростанні?
- Чи може знання ділового етикету допомогти у в створенні образу гармонійної, привабливої людини, і чи допоможе це бути успішним у житті?

2. Бесіда про основи ділового етикету.

- Етика ділового спілкування
- Імідж ділової людини
- Діловий одяг і мода
- Ділові прийоми
- Ділові подарунки

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, метод опитування, тестування,

реферування,

виконання

КП

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

В процесі вивчення дисципліни «Історія та культура України» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати;
- презентації результатів виконання завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- підсумковий іспит.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Філософія» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1 (Змістовний модуль)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 іспит	Разом
---	--	---	-----------------------------	-------

20%	20%	20%	40%	100%
1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 5 балів макс 20 балів). 2. Письмова робота макс 80 балів	1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 2 бали макс 10 балів). 2. Тестові завдання (20 тестів по 3 бали за тест макс. 60 балів). 3. Завдання 1 макс. 30 балів)	1. Написання та захист КПЗ макс 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу макс 20 балів	Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест – макс. 40 балів). Завдання 1 макс. 30 балів) Завдання 2 макс. 30 балів)	

Шкала оцінювання

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-15
2.	Проекційний екран	1-15
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome)	1-15
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-15
5.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-15
6.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-15
7.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-15
8.	Інструменти Microsoft Office (Word; PowerPoint)	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. 25-річчя Української незалежності як історія релігійних свобод і світоглядного плюралізму: державні інституції та релігійні організації у пошуку моделей партнерства / Л. Владиченко та ін. Київ : Дух і Літера, 2017. 615, [1] с.,
2. Андрущенко В.П., Андрущенко Т.І., Адаменко Н.Б., Бик Г.Б., Волинка Г.І. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи. Хрестоматія : навч. посіб. – 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2019. 464 с.
3. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г., Ярошовець В.І. Філософія : підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 647 с.
4. Бондар І.О. Діяльність протестантських церков в освітній галузі України на початку ХХІ ст. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова : збірник наукових праць*. Київ , 2016. С. 3-11. (Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія ; вип. 36 (49)).
5. Вступ до філософії : кредитно-модульний курс: навч. - метод. посіб. для студ. / за ред. Л. М. Нікітіна. вид. 3-є, доп. та перероб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
6. Гнасевич, Н. В. Філософія : навч.-метод. комплекс. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 98 с.
7. Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Мокряк Л.П., Шумка М.Л. Філософія : навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. й доповн. Тернопіль : Підручники і посібники, 2015. 367 с.
8. Гончарук, Т. В. Філософія : навч. посіб. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 416 с.
9. Гудков, С. Філософія економіки: праксеологічне значення для України *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. №1. С.45-54.
10. Данильян, О. Г. Філософія : підручник. – 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків : Право, 2019. 432 с.
11. Етика ділового спілкування. / Гриценко Т.Б. та ін. Київ: ЦУЛ, 2018. 344 с.
12. Закон України « Про свободу совісті та релігійні організації {Із змінами, внесеними згідно із Законами <...> № 2581-VIII від 02.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.371 № 2598-VIII від 18.10.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.373 № 2662-VIII від 20.12.2018}
13. Історія релігій в Україні: актуальні питання / Голов. ред. О.С. Киричук. Львів : Логос, 2019. 251 с.
14. Кислюк, К. Філософія : навч. посіб. – 3-тє вид., випр. Київ : Кондор, 2018. 230 с.
15. Конверський, А. Є. Сучасна логіка (класична та некласична) : підручник. – 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ : ЦУЛ, 2017. 296 с.
16. Конверський, А. Є. Логіка : підручник. – 6-те вид., переробл. та доповн. Київ : ЦУЛ, 2017. 418 с.
17. Красільнікова О. Православ'я в Україні: характерні риси та особливості. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2017. №2. С. 119-129.
18. Лубський В.І., Горбаченко Т.Г., Лубська М.В., Яковенко А.І. Релігієзнавство : підручник. Київ : ЦУЛ, 2016. 448 с.

- 22 - 19. Основи філософії: Навч. посіб. /Л.О. Свидюк, С.П. Симоненко, О.В. Сулим, М.Ф.Шмиголь, Н.В.Щубелка, Ю.С. Юшкевич [за ред..М.Ф.Шмиголя] . К.: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
- 20.Павлов, В. І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях : навч. посіб. – Київ : ЦУЛ, 2016. 408 с.
- 21.Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П., Повторева С.М., Сурмай І.М. Релігієзнавство : навч. посіб. Львів : Новий Світ - 2000, 2018. – 328 с.
- 22.Петрушенко, В. Л. Філософія : навч. посіб. : у 2-х ч. : Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії ; релігієзнавство, етика та естетика, логіка. – Львів : Новий Світ - 2000, 2019. 648 с.
- 23.Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 6, ст.40.
- 24.Ряшко, В. І. Логіка : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 327 с..
- 25.Філософія як історія філософії: Підручник /За заг. Ред. Ярошовця В.І. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 648 с.
- 26.Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж: вступ до філософської антропології як мета антропології.: навчальний посібник зі словником. 5-те видання переробл. та доп. Київ: КНТ, 2017. – 396 с.
- 27.Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство : підручник. Київ : Київський університет, 2019. 479 с.
- 28.Хоменко, І. В. Логіка : теорія та практика : підручник. Київ : ЦУЛ, 2018. 399 с.

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. <https://pidruchniki.com/filosofiya/> - Філософія: навчальні матеріали онлайн.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського).
4. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html> – Філософія – Політологія: Онлайн.
5. <https://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди.